

NOTAT

Overvåking av elver i indre del av Tingvollfjorden ifbm. fangst av rømt oppdrettslaks høsten 2020.

Bakgrunn:

I løpet av sommeren 2020 ble det rapportert om fangster av om lag 350 rømte oppdrettslaks i Tingvollfjorden. Oppdrettslaksene hadde størrelser fra 4-6 kg, Det var ikke rapportert rømming fra noen oppdrettslokaliteter i fjordområdet, og opphavet til de rømte oppdrettslaksene var dermed ukjent. Fangster på kilenøter i indre del av fjorden ga grunn til å frykte oppvandring i elvene innerst i fjorden. Fiskeridirektoratet valgte derfor, i forespørsel av 2. september 2020, å gjøre et avrop på rammeavtale for overvåking og uttak av rømt oppdrettslaks ved ukjente rømmingshendelser, og Ferskvannsbiologen leverte 11. september en plan for forespurt overvåking, som Fiskeridirektoratet aksepterte 14. september. Overvåkingen av elvene ble planlagt koordinert med allerede planlagte undersøkelser i regi av NINA.

Områdebeskrivelse

Avropet på rammeavtalen omfattet tre elver/vassdrag i indre del av Tingvollfjorden. Driva er det største vassdraget i regionen, og har også den klart største laksebestanden (GBM=6073 kg). Usma og Litledalselva er mellomstore elver, med gytebestandsmål på hhv. 370 og 252 kg. Øvrige elver i indre del av Tingvollfjorden er ikke registrert med egne bestander av laks.

Tabell 1 Elver undersøkt ifbm. planlagt overvåking etter avrop på rammeavtale 18/5404 gjeldende for elver/vassdrag i Tingvollfjorden.

Vassdragsnr.	Elv/vassdrag	Undersøkt strekning NINA	Undersøkt strekning Ferskvannsbiologen
109.Z	Driva	Fiskesperre til Skjøllandneset	Ikke utført – graving i elveleiet
109.4Z	Usma	Fallfossen-sjø	Nedre 2,5 km av totalt 16,3 km
109.5Z	Litledalselva	5,5/8,6 km	Kulper nedre del

Metode:

NINA gjennomførte gytefisktelling i Driva 2. oktober, på strekningen fra fiskesperra til Skjøllandneset (23 km). Sikten i elva var god til middels god, og kvaliteten på registreringene kan anses som gode. I Usma ble hele lakseførende strekning undersøkt 1. oktober, og sikt på 6-7 m sikret full dekning av elvetverrsnittet. I Litledalselva ble gytefiskregistreringene utført ved en kombinasjon av lysfiske og drivtelling, langs 74 % av lakseførende strekning.

Våre registreringer i elvene var planlagt utført ved drivtelling i alle tre elvene. I Driva var det imidlertid ikke mulig å utføre registreringer under vann ved våre kontroller i slutten av oktober. Dette på grunn av gravearbeider (tre gravemaskiner i arbeid ute i elva) et lite stykke nedenfor fiskesperra, noe som medførte at sikten var svært lav langs hele elva. I Litledalselva var vannføringen så lav under vår kontroll

	Telefon	E-post	Konto nr.	Org.nr.
Post boks 127 8411 Lødingen	91 10 94 59	oyvind@Ferskvannsbiologen.net www.ferskvannsbiologen .com	4760 1912100	995 224 755

28.oktober, at det kun var mulig å utføre observasjoner under vann i noen få kulper langt nede i elva. I Usma ble en strekning på 2,5 km helt nederst i elva undersøkt.

Figur 1 Oppdrettslokalteter (●) og elver med registrerte bestander av laksefisk (●) innenfor området som omfattes av avropet av 2. september 2020. Elver med planlagt og utført overvåking er navngitt i kartet.

Resultater

NINA observerte til sammen 365 laks i Driva, hvorav 38 % av fiskene var innenfor samme størrelse som den rømte oppdrettslaksen rapportert fanget i Tingvollfjorden (Havn mfl. 2021). Det var imidlertid kun to individer som ble klassifisert som rømt oppdrettslaks, og den ene var en smålaks (<3 kg). Oppdrettslaksene ble ikke forsøkt avlivet. Seinere kontroller i elva var ikke mulig på grunn av gravearbeidene og lav sikt. I vannet.

I Usma observerte NINA kun 23 laks langs hele anadrom strekning. Blant disse laksene var kun 3 laks innenfor samme størrelseskategori som oppdrettslaksene som ble rapportert fanget i Tingvollfjorden. Drivtellerene fra NINA kategoriserte ingen av laksen som rømt oppdrettslaks. Ved vår kontroll i elva, om lag en måned etter NINA's registrering, ble det observert kun 3 laks i nedre 2,5 km av anadrom strekning på totalt 16,3 km. Ingen av disse ble vurdert som rømt oppdrettslaks.

I Vetledalselva undersøkte NINA 74 % av lakseførende strekning 13. oktober, og observerte da kun seks laks. Ingen laks ble kategorisert som rømt oppdrettslaks. Ved vår kontroll to uker seinere var vannføringen i elva så lav at det kun var noen få kulper som ble vurdert som et sannsynlig oppholdssted for større fisk. Her ble det observert tre villaks.

Konklusjon

Med et utgangspunkt i registreringene av gytefisk som ble utført av NINA var det ikke grunnlag for en stor innsats for å kartlegge eventuelle innslag av rømt oppdrettslaks på et seinere tidspunkt i løpet av høsten. Det ble derfor besluttet å utføre enkle kontroller i slutten av oktober, primært i de nedre delene av de tre elvene. Dessverre var det ikke mulig å utføre nye registreringer i Driva på grunn av svært lav sikt i vannet, men basert på registreringene i nedre deler av Usma og Vetledalselva var det ikke grunnlag for å anta at det hadde vært et innslag av rømt oppdrettslaks til elvene i etterkant av de langt mer omfattende registreringene som ble utført av NINA i starten av oktober.

Samlede undersøkelser fra NINA og Ferskvannsbiologen indikerer derfor de rapporterte fangstene av relativt stor oppdrettslaks i indre del av Tingvollfjorden ikke medførte nevneverdig oppvandring av rømt oppdrettslaks til elvene inne i fjorden.

Dette notatet er utarbeidet av Øyvind Kanstad Hanssen